

Dienen in tijden van inflatie

DIACONALE TOERUSTINGSDAG

9 SEPTEMBER 2023
IN OUD-BEIJERLAND EN IN LUNTEREN

Ds. J. JOPPE

OPENINGSWOORD
OUD-BEIJERLAND

GDC-LID H. SMITS

OPENINGSWOORD
LUNTEREN

LEZING OUD-BEIJERLAND

STICHTING SCHULDHULPMAATJE LANDELIJK

LEZING LUNTEREN

INTERKERKELIJKE DIACONALE
HULPVERLENING SCHULDHULP
RENSWOUDE-SCHERPENZEEL-WOUDENBERG

UITGAVE

GENERALE DIACONALE COMMISSIE
VAN DE HERSTELD HERVORMDE KERK

DIENEN IN TIJDEN VAN INFLATIE

DIACONALE TOERUSTINGSDAG GENERALE DIACONALE COMMISSIE

HERSTELD HERVORMDE KERK

9 september 2023

IN OUD-BEIJERLAND EN LUNTEREN

Inhoudsopgave

Woord vooraf	
<i>Ds. J. Joppe</i>	5
Een leerzaam gebed in tijden van inflatie n.a.v. het gebed van Agur uit Spreuken 30:7-9	
<i>Openingswoord Ds. J. Joppe (Oud-Beijerland)</i>	7
'De lakmoesproef'	
<i>openingswoord GDC-lid H. Smits (Lunteren)</i>	12
'Red je het wel?'	
<i>Lezing Stichting SchuldHulpMaatje door dhr. T. Kolsters en mevr. C. van der Vlist</i>	18
Er is een hulpvraag, wat nu?	
<i>Lezing Stichting Interkerkelijke Diaconale Hulpverlening Renswoude-Scherpenzeel-Woudenberg door mevr. S. Veldhuizen</i>	32
PowerPointpresentatie update GDC	49
Foto-impressie	54

Woord vooraf

Op 9 september 2023 hielden we onze jaarlijkse toerustingsdagen voor diakenen. In verband met de zendingsdag op 2 september was door de organisatie gevraagd of het mogelijk was om onze toerustingsdagen, die we altijd op de eerste en tweede zaterdag in september houden, zo mogelijk op één dag te houden. Zo verzorgde in Lunteren (omdat Elspeet bezet was) ons GDC-lid diaken Smits de opening en ikzelf in Oud-Beijerland. We zijn dankbaar dat we op beide samenkomsten weer verschillende diakenen mochten ontmoeten.

Het thema voor deze toerustingsdag was: ***Dienen in tijden van inflatie***. Sinds het najaar van 2022 zijn de kosten voor energie, levensmiddelen en andere producten gestegen. Alle mensen, ook gemeentelieden, merken dit aan hun portemonnee, maar slechts weinigen zijn in financiële nood geraakt. Tenminste, zo lijkt het. Maar is dat ook zo? Of zitten veel mensen nu al krap, maar kunnen ze de eindjes nog net aan elkaar knopen? En is de drempel om bij de diaconie aan te kloppen te hoog? Als dat zo is, wat kunnen diakenen doen om deze te verlagen? Zodat een hulpvrager zich niet minder voelt dan degene die hulp biedt. Verder: hoe kunnen diakenen financiële problemen signaleren? En hoe kan een diaconie van tevoren inspelen op mogelijke financiële nood binnen de gemeente in de toekomst? Deze vragen kwamen tijdens de toerustingsdag aan de orde. In Lunteren sprak mevr. S. Veldhuizen van de Stichting Interkerkelijke Diaconale Hulpverlening Renswoude-Scherpenzeel-Woudenberg hierover en in Oud-Beijerland dhr. T. Kolsters en mevr. C. van der Vlist van SchuldHulpMaatje (SHM) landelijk. De titel van de lezingen waren respectievelijk: 'Er is een hulpvraag, wat nu?' en 'Red je het wel?' Naast de inhoudelijke bijdragen van de sprekers, kregen de deelnemers tijdens de bijeenkomst handvaten en was er volop ruimte voor het stellen van vragen.

Zoals gebruikelijk vindt u in deze brochure de openingswoorden en de lezingen van de toerustingsdag. De vragen die gesteld werden naar aanleiding van de lezingen staan er niet in; dat is een meerwaarde van deelname aan de toerustingsdag.

Wanneer u als diaken verhinderd was om te komen, hopen we dat u D.V. volgend jaar op de eerste of tweede zaterdag van september erbij bent. Noteer het alvast in uw agenda!

Namens de GDC wens ik alle diakenen – ook de nieuwe diakenen die aan het begin van 2024 bevestigd worden – Gods onmisbare zegen toe in het ambt. Verwacht het in alles van de grote Diaken, de Heere Jezus Christus.

Ds. J. Joppe, voorzitter GDC

Openingswoord

Een leerzaam gebed in tijden van inflatie n.a.v. het gebed van Agur uit Spreuken 30:7-9 – openingswoord ds. J. Joppe (Oud-Beijerland)

Schriftlezing: Spreuken 30:1-9

Geachte diakenen en andere aanwezigen,

In mijn openingswoord wil ik vanmorgen stilstaan bij het gebed van Agur uit Spreuken 30: 7-9. Laten we dat gebed samen nog een keer lezen. U begrijpt wel dat we het met name zullen hebben over het tweede deel van dit gebed, waar het gaat over het onderhoud van ons lichaam.

Wie Agur is, weten we niet. Het kan een andere naam zijn voor Salomo. Het enige wat we van hem weten is dat hij spreukendichter was. En dat het hem bepaald niet aan wijsheid ontbrak. Hij loopt echter met die wijsheid niet te koop. Nee, hij zegt in vers 2: 'Voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen mensenverstand! Zijn kennis is beperkt. Voordat Agur belijdenis doet van zijn geloof, doet hij belijdenis van zijn zwakheid en van het gebrekkige van zijn verstand. Maar door genade mag hij toch wijze woorden doorgeven.

Zijn wijsheid zien we vooral ook in zijn gebed. Agur is een biddend mens. En een biddend mens is een wijs mens! Een biddend mens weet zelf niet alles en kan ook niet alles. Een biddend mens geeft daarmee aan dat hij zonder de Heere helemaal niets kan.

Broeders, we gaan van morgen in de leer bij deze wijze diaken, die allereerst in gebed gaat. Wat hebben we dat boven alles nodig in tijden van inflatie. We hebben als diaken te handelen als we bij gemeenteleden zijn die financieel aan de grond zitten, maar we hebben vooral ook met hen te bidden.

'Twee dingen heb ik van U begeerd', bidt Agur. De werkwoordsvorm die hij gebruikt als hij spreekt over zijn begeren wijst op een gedurig begeren. Hij verlangt dat niet zo af en toe. Nee, dat leeft bij hem, het staat gedurig voor hem. Zijn bidden is daarom een bidden zonder ophouden.

Agur smeekt om twee dingen. Dat is niet veel, maar hij heeft ze wel nodig. Want hij bidt verder: 'onthoudt ze mij niet, aler ik sterf.' Als we bidden moeten we aan ons sterven, aan het eind van ons leven denken, dat ieder ogenblik kan aanbreken. Het leven is een damp, de dood wenkt ieder uur.

Agur zet het gebed in het perspectief van de eeuwigheid. Daar gaat het voor ons allen naartoe. Waren we daar maar meer van doordrongen, juist als we bidden! Met het oog op de eeuwigheid worden sommige dingen in ons gebed minder belangrijk. Wat is dan nodig? Vergeving en genade, eer ik sterf, eer ik vanhier ga en hier niet meer ben, want als ik niet vernieuwd en geheiligd word, eer ik sterf, zal het daarna niet meer kunnen.

Agur zegt: 'Doe ijdelheid en leugentaal verre van mij.' Hij bidt om bewaard te blijven voor ijdelheid, het leiden van een werelds leven, en voor leugentaal, dat is het liegen en bedriegen dat de wereld eigen is. Agur wil hiervoor bewaard worden. Dat is mogelijk, zeggen onze kanttekenaren, door de verlichting en heiligmaking van de Heilige Geest. Agur wenst oprecht en eerlijk door het leven te gaan. Hij kent zijn hart en weet dat het geneigd is tot ijdelheid en leugentaal. Hij bidt tot God om betrouwbaarheid.

Als tweede – en dat raakt het thema van deze dag – bidt hij om onderhoud van zijn lichaam. Ook voor die dingen is hij geheel afhankelijk van de Heere: 'armoede of rijkdom geef mij niet.' Ik denk dat er verschillenden onder ons zijn die zeggen: wat een vreemd gebed. Zo heb ik het nog nooit gebeden: 'Heere, geef me niet te weinig, maar ook niet te veel.' Wat Agur als eerste in dit tweede deel leert bidden, lijkt eenvoudig. Geef me geen armoede. Arm zijn, echt arm zijn, is pijnlijk. Niet genoeg te eten hebben; nooit eens iets kunnen kopen wat je zo graag zou willen hebben; altijd je hand moeten ophouden om van de goedgeefsheid van anderen te moeten leven – wie zou dat willen? Echt arm zijn is vreselijk. Toch is dat niet het motief van Agur als hij aan de Heere vraagt om voor armoede bewaard te blijven. Agur gebruikt een ander motief. Een motief waarin het hem niet gaat om zijn eigen pijn en moeite, maar om Gods pijn en moeite. Welk motief is dat dan? Als Agur nu tot armoede vervalt en daardoor niet genoeg te eten heeft en zijn

vrouw en kinderen geen brood kan voorzetten, welk gevaar dreigt er dan? Wetend dat hij tot alle boosheid geneigd is, weet Agur ook, dat hij dan wel eens zou kunnen gaan stelen. En dat hij dan voor dat stelen ook nog wel een verklaring en verontschuldiging zou kunnen bedenken.

Armoede doet pijn. Maar armoede kan ook zo gemakkelijk een oorzaak van nieuwe zonden worden. En dat wil Agur niet. Hij wilde immers bij de zonde vandaan blijven? Bij elke zonde. Waarom? Omdat zonde God pijn doet. Hem onteert. Vandaar dat gebed: bewaart U me voor armoede. Opdat ik er niet de oorzaak van zal zijn dat Uw Naam gelasterd wordt. Blijkt hieruit niet dat Agur een teer geweten heeft? En dat hem het leven met de Heere en de eer van zijn God hem meer waard zijn dan zijn eigen belangen?

Wat Agur ons vervolgens leert bidden is heel wat moeilijker. Ja, dat eerste, dat hebben we liever niet: armoede, te weinig. Maar te veel? 'Rijkdom geef mij niet.' Als we dit nazeggen, menen we het dan ook? Wees eerlijk. Wij willen meer: een nog mooiere auto, een nog snellere computer. Wie wil er nu niet meer verdienen? 'Geld maakt niet gelukkig', zeggen we, maar we denken erbij: een beetje meer zou wel makkelijk zijn.

Hoe kun je nu te veel hebben, denkt iemand. Wat is er mis met rijkdom? In de Bijbel wordt rijkdom nadrukkelijk als een zegen van de Heere gezien. Abraham en Job waren beiden rijk. Rijkdom hoeft op zich niet verkeerd te zijn en als God ons veel heeft gegeven – want wat hebben we wat we niet ontvangen hebben – is dat alleen maar reden om dankbaar voor te zijn.

Agur leert ons bidden: geef ons geen rijkdom. Hij waarschuwt al biddend niet voor veel, maar wel voor té veel. Te veel wordt het als je het allerbelangrijkste vergeet. Agur tekent die inhalige maatschappelijke houding in vers 15 aan de hand van de bloedzuiger die twee dochters heeft: geef, geef. Een bloedzuiger heeft nooit genoeg, wil altijd meer. Wij rijke mensen kunnen best gelovige en dankbare mensen zijn, gelukkig wel, maar we zijn het niet altijd. Welvaart brengt ook het risico mee dat het je geloof geen goed doet. We raken verwend. Als je jezelf kunt redden, denk je geen God nodig

te hebben. Je band met God wordt steeds losser. Geen tijd meer om aandacht te besteden aan Gods Woord. Onafhankelijk. Je hebt veel. Te veel om te beseffen dat je 'maar' een mens bent.

Agur heeft een indruk gekregen van wat Paulus later zal zeggen, namelijk dat zij die rijk willen worden in verzoeking vallen en in een strik en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de mensen doen verzinken in verderf en ondergang.

Agur bidt om bewaard te blijven voor iedere levenstoestand die een verzoeking voor hem zou kunnen zijn. Hij bidt tegen de uitersten van overvloed en gebrek: 'armoede en rijkdom geef mij niet.' Hiermee wil hij God niets voorschrijven. Ook bidt hij niet tegen armoede en rijkdom op zichzelf, alsof ze allebei verkeerd zijn. Hoe kan rijkdom, maar vooral armoede in tijden van inflatie niet door de Heere gezegend worden aan ons hart. Paulus weet er alles van als hij zegt in Filippenzen 4:12: 'ik weet vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; alleszins en in alles ben ik onderwezen, beide verzadigd te zijn en honger te lijden, beide overvloed te hebben en gebrek te lijden.'

Broeders, waar bidden we om tijdens dat diaconale bezoek? Zeggen we de woorden van Agur na: armoede of rijkdom geef mij niet? Of schrapt u het eerste door. De mens wil niet minder, maar meer. Wat Agur voor dit leven vraagt, is dat God hem voeden zal met het brood van zijn bescheiden deel. Zijn bescheiden deel, dat is het hem toegemeten deel.

We kunnen denken aan de verdeling van het land bij de verovering van Kanaän. Ieder gezinshoofd kreeg toen door het lot zijn deel. Het was het deel dat God hem toekende. Zo ervaart Agur het nog. Ook al is de verovering van Kanaän alweer een tijd geleden. Nog ervaart Agur het zo dat alles wat hij heeft, uit Gods hand hem toekomt. Hem door God wordt toegemeten. En hij vraagt aan de HEERE of hij daarin zijn levensonderhoud mag vinden. Of hij met de opbrengst daarvan gevoed mag worden. Hij begeert niet per se meer, maar ook niet minder. Hij staat niet naar rijkdom noch naar armoede. Wat God hem gegeven heeft en geeft, is goed.

Er ligt in Agurs gebed een vertrouwen en tegelijkertijd een vraag. Zijn vertrouwen is dat datgene wat de HEERE hem toedeelt, goed is en genoeg. We zouden kunnen zeggen: in het eerste deel van zijn gebed vraagt hij aan de Heere om betrouwbaarheid en in het tweede deel om bescheidenheid. Hij heeft niet meer nodig dan wat God goed voor hem acht. Hij wil niet meer dan wat God hem geeft.

Wij hebben ook allemaal ons deel. We hebben allemaal wat van de HEERE gekregen, hoe dan ook. We kunnen net als in Israël denken aan ons land, ons huis, onze auto. Het is niet allemaal gelijk en dat hoeft ook niet.

Agur is tevreden met zijn dagelijks brood. Met het brood, dat God hem van dag tot dag geeft. Het brood, dat hij dagelijks nodig heeft. Net zoals de Israëlieten die elke dag weer een kruikje met manna moesten vullen. Maar waar ze wel elke dag genoeg aan hadden. Geen voorraden. Geen overvloed. Maar elke dag uit Gods hand leven. Is dat niet het beste? Zo wordt beleefd hoe goed God zorgt. Hoe getrouw Hij is.

Paulus wist het ook. In de gevangenis in Rome schrijft hij het aan de Filippenzen, dat hij geleerd heeft vergenoegd te zijn met hetgeen hij is. Of dat nu overvloed is of gebrek, in feite maakt het niet eens zoveel uit. Armoede waarin God meekomt is zelfs nog veel meer waard dan rijkdom waarin God niet is. Als God er maar in en bij is. Als Paulus maar uit Gods hand mag leven. Als hij in zijn afhankelijkheid maar dicht bij zijn God mag zijn. Dan vermag hij alle dingen. Door Christus namelijk, Die hem kracht geeft.

Broeders, laten we dit leerzame gebed in tijden van inflatie maar meebidden. Voor onszelf en met anderen in de gemeente.

Ds. J. Joppe
voorzitter GDC

Openingswoord

'De lakmoesproef' – openingswoord GDC-lid H. Smits (Lunteren)

Schriftlezing: Mattheüs 25:31-46

Geachte diakenen en andere aanwezigen,

Weet u wat een lakmoesproef is? U kent het misschien nog vanuit uw middelbare schooltijd: de lakmoesproef. Maar nu wordt het vooral figuurlijk gebruikt. Het genootschap Onze Taal zegt ervan: Een lakmoesproef is een test die aangeeft of iets écht deugt. Je kunt spreken van een lakmoesproef voor ... in situaties waarin er (nog) getwijfeld wordt aan bijvoorbeeld de kwaliteit, het bestaansrecht, de invloed of het belang van iets. De lakmoesproef is dus een soort 'ultieme test'. Hier gaat het om zo'n ultieme test. En in plaats van de indeling in 'zuur' of 'basisch' gaat het om schapen en bokken. En die indeling resulteert in: een geweldige erfenis, het Koninkrijk! Of een vreselijke straf: de eeuwige pijn. Vers 46 vat dit kernachtig samen *"En dezen zullen gaan in de eeuwige pijn; maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven."* Heftig! Een ernstig woord voor allen, maar ook vooral voor ons als diakenen.

Dit Bijbelgedeelte zou je ook een gelijkenis kunnen noemen. De gelijkenis van de schapen en de bokken. Daar wijst ook de context heen: Jezus spreekt in dit hoofdstuk in gelijkenissen. En hij zegt: *"Hij zal ze van elkander scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt."* Maar een gelijkenis die tegelijk ook uitleg bevat. Want, wat we net gelezen hebben over de eeuwige pijn en het eeuwig leven, is geen gelijkenis maar is de werkelijkheid. Je zou het ook een toelichting kunnen noemen op de twee voorgaande gelijkenissen, die immers beide gaan over het eindoordeel. De gelijkenis van de wijze en de dwaze maagden en de gelijkenis van de talenten. Wat gelijkenis en wat de realiteit is, is niet helemaal duidelijk. Denk aan de conversatie met beide groepen. Jezus als Koning spreekt met de schapen en de bokken. Spreekt het oordeel uit met de motivatie daarvan. De mensen over wie recht gesproken is mogen een reactie geven. Daar gaat de Rechter weer op in. Een heel andere voorstelling van zaken zoals we vaak van de kan-

sel horen: "Dat we op duizend vragen geen enkel antwoord kunnen geven".

We zien hier dus Christus als Koning en Rechter. Dat is nu, in het heden van genade, nog anders. Nu is Christus de Redder. Je kunt tot Hem gaan. Straks is die tijd voorbij. Dan komt Hij terug om te oordelen, de levenden en de doden.

Hij komt in glorie. Hij komt in heerlijkheid, staat er. De pijn, het lijden, de dood, het is allemaal voorbij. Geen knecht (denk aan Jesaja 53), maar een Koning. Geen veroordeelde (denk aan "die geleden heeft onder Pontius Pilatus"), maar als rechter. De laatste van de trappen van Zijn verhoring.

Hij is te midden van de engelen. Dat heeft natuurlijk met Zijn heerlijkheid te maken. Maar die engelen hebben ook een taak. Ze brengen een scheiding aan. Schapen rechts en bokken links. We komen dat ook tegen in de gelijkenis van het onkruid en de tarwe. En in 1 Thessalonicensen 4: *"Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem des archangels, en met de bazuin Gods nederdalen van den hemel; en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan; Daarna wij, die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heere tegemoet, in de lucht; en alzo zullen wij altijd met den Heere wezen."*

Alle naties zullen verschijnen, lezen we in de tekst. Dat heeft ook iets hoopvol: de schapen zijn afkomstig uit alle talen, natiën en tongen. Denk aan Openbaring 7:9 *"Na dezen zag ik, en ziet, een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle natie, en geslachten, en volken, en talen, staande voor den troon, en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen, en palmtakken waren in hun handen."* Een belangrijk gegeven als het om zending gaat. Maar ook de bokken komen uit de verschillende naties. Jezus is niet alleen de Messias van Israël, maar Die van de hele wereld. Waar de profeten en Psalmen van gesproken hebben wordt nu al realiteit.

Er zal een scheiding plaatsvinden, die onherroepelijk is. God is Rechter Die het beslist. We zien in de gelijkenis de vervloekten als het ware in beroep gaan. Niet eens met de motivatie van het vonnis.

Maar dat baat hun niet. De rechterlijke uitspraak blijft ongewijzigd. Die scheiding die nu aangebracht wordt kan niemand anders aanbrengen. We leren dat in de gelijkenis van het onkruid en de tarwe. De dienaren zeggen: laten we nu maar vast aan de slag gaan en het onkruid uittrekken. Het staat alleen maar in de weg en het brengt de groei van het goede gewas in gevaar. Maar de Heer van het veld is bezorgd vanwege de oogst: je zou zomaar het verkeerde plantje kunnen uittrekken. Vooral die jonge plantjes zijn soms nog zo moeilijk echt van slecht te onderscheiden. Een belangrijke les voor ons als we onze gemeenteleden bezoeken: plantjes niet uittrekken, maar voeden en verzorgen.

Voor de gezegenden, de schapen is het oordeel onverwacht en zeker de motivatie ervan. Als ze bezig waren met het helpen van de kwetsbaren, hadden ze niet echt in de gaten dat ze dat eigenlijk aan Jezus deden. En ze stellen dan ook hun vragen: wanneer hebben we U hongerig, dorstig, naakt etc. gezien? Jezus legt hen uit: als u dat aan een van Mijn minste broeders gedaan hebt, hebt u dat aan Mij gedaan.

Het waren liefdedaden: Matthew Henry zegt: daden van

- Zelfverloochening
- Liefde tot de broeders en zusters
- Liefde tot Christus

Ze zijn verbaasd over hun goede werken, die ze zelf niet zo gezien hebben. Let hier op, dat doordat het liefdedaden tot de broeders van Christus zijn, het eigenlijk ook liefdedaden tot Christus Zelf zijn. Christus en Christus' lichaam – zijn kerk – is één. Ze weten het wel: de wet veroordeelt hen. Maar in Christus ontvangen ze hun verdiende loon. Niet door henzelf verdiend, maar door Christus verworven genadeloon.

Maar ook de bokken zijn verbaasd. Ze worden veroordeeld, niet vanwege hun werken maar vanwege hun nalatigheid – ze hebben excuses, zijn het niet eens met hun veroordeling. Eigenlijk vinden ze dat ze het er nog wel aardig afgebracht hebben. De nooddriftige broeders en zusters hebben ze eigenlijk niet gezien. Of vonden het niet nodig om hen te helpen. Geen zelfverloochening, geen liefde tot de broeders en zusters en uiteindelijk geen liefde tot Christus.

Het is dus een onverwachte testuitslag, zowel voor de schapen als de bokken. We lezen dat in vers 37 en 44. Het is een heel symmetrische voorstelling van het eindoordeel. Het is zwart of wit. Er is hier geen grijs!

Zowel schapen als bokken stellen de vraag: maar wanneer hebben wij dat dan aan U gedaan. En het verrassende antwoord is: als je dat aan Mijn minsten gedaan hebt, heb je dat aan Mij gedaan. De vraag is dan: wie zijn die minsten?

Een uitleg is: dat is iedereen aan wie je goed gedaan hebt. Christus heeft immers een speciaal plekje in het hart voor de nooddriftige en die geen helper heeft (Psalm 72)! Dat kunnen we niet alleen vergeestelijken, dat is ook werkelijk zo.

De uitleg die ik hier gevolgd heb is: het zijn de broeders en zusters in Christus. Want door de liefdeband met hen, wordt de liefdeband met Christus zichtbaar. We zien dat ook in Markus 9:41. Daar staat eigenlijk hetzelfde maar dan vanuit het perspectief van degene die geholpen wordt: *“Want zo wie ulieden een beker water zal te drinken geven in Mijn Naam, omdat gij discipelen van Christus zijt, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen.”* En het zijn de minste broeders, omdat Gods kinderen niet geacht zijn in de wereld. *“. niet vele wijzen ..., niet vele machtigen, niet vele edelen. ... het zwakke der wereld heeft God uitverkoren ...”* staat in de eerste brief aan de Korinthiërs. De minste worden ze ook genoemd omdat juist de armsten, de kwetsbaarsten hulp nodig hebben. En ook om het onderscheid uit te laten komen tussen de hoogste Koning en Zijn minste discipel.

De lakmoesproef. We zouden wel een andere lakmoesproef verwacht hebben:

- Bent u wel lid van een reformatorisch kerkverband?
- Hoe staat u tegenover de drie formulieren van enigheid?
- Kent u de drie stukken, ellende verlossing en dankbaarheid?

En andere denominaties zouden wellicht verwacht hebben:

- Ging u naar een groene kerk, met zonnepanelen en slaafvrije koffie?
- Wapperde er wel een regenboogvlag op de kerk?

Maar dat is het allemaal niet! En toch zijn ook deze vragen allemaal wel aan elkaar verbonden. Zoals bij zuur of basisch het antwoord op deze vraag uitsluitend geeft over wat zich in of op het materiaal zich ontwikkelt. Groeit er zuring en pinksterbloemen of kamille en melde? Let daarbij op de samenhang in dit hoofdstuk. Ik had eigenlijk het hele hoofdstuk moeten lezen. De drie gelijkenissen (als ik ze zo mag noemen) gaan over het eindoordeel. Eerst de wijze en de dwaze maagden: heeft u de olie van het geloof of de Heilige Geest wel? De volgende gelijkenis gaat over: hebt u uw talenten gebruikt? En de laatste gaat over: heeft u die wel gebruikt tot eer van God en het heil van de naaste? De betekenis is: het gaat uiteindelijk om de vrucht.

Wat vindt u ervan?

Misschien haalt u opgelucht adem: dit zijn allemaal diaconale activiteiten en daar houd ik me dagelijks mee bezig. Misschien niet in directe zin, maar dan toch wel via allerlei organisaties die we ondersteunen. U ondersteunt als diaconie Open Doors, SDOK of HVC en helpt dan ook de minste broeders.

Maar misschien net zo als ik met schrik in het hart: hoe vaak heb ik daar niet in gefaald. Juist als je diaken bent is het zo moeilijk, vooral ook in de directe omgang met de medemens. Voorbeeld: ontmoeting in Addis. Een man op straat die om geld vroeg. Hij had niets te eten en nog geen loon ontvangen. Een verhaal dat in Afrika zeker op waarheid kan berusten, Maar ook heel goed bedrog kan zijn. Ik heb het hem niet gegeven. Was hij misschien mijn minste broeder?

Wellicht zegt u: zulke mensen kom ik in mijn dagelijks werk niet tegen. En je moet toch met voorzichtigheid uitdelen? Ja natuurlijk. Maar let erop: straks gaat het er niet om of u voorzichtig was in het uitdelen, maar òf u hebt uitgedeeld.

Maar ook: in het groot. Als diaken ben je er verantwoordelijk om het diaconaal werk te stimuleren in de gemeente. In hoeverre bent u daarin geslaagd? Geeft u daarin het goede voorbeeld? Hoe zit het met uw consumptiepatroon? De kleding die u draagt, wie heeft dat gemaakt? Hoe zit het met uw ecologische voetafdruk? Heeft uw minste broeder in Afrika te maken met rampen omdat u uw beste-

dingspatroon niet wilt aanpassen? Schuif dat niet te snel van u vandaan als links gepraat.

In hoeverre ben ik zelf geslaagd na 12 jaar dienst? Is er wat veranderd in de gemeente? Natuurlijk, we zijn niet verantwoordelijk voor het resultaat van ons geploeter, maar we zijn wel verantwoordelijk ons er voor de volle 100% voor in te zetten.

De lakmoesproef. Als ik eerlijk ben: ik ben gezakt. U bent ook gezakt. Er is er Eén die volmaakt God en de mensheid gediend heeft. Jezus Christus. In Hem zijn ook wij geslaagd. Voor eeuwig.

H. Smits

GDC-lid

'Red je het wel?'

Lezing Stichting SchuldHulpMaatje door dhr. T. Kolsters en mevr. C. van der Vlist

In verband met de geïntegreerde interactie in de lezing is de lezing niet schriftelijk uitgewerkt. Alleen de dia's bij de lezing zijn in de brochure opgenomen. De video's bij de lezing zijn te bekijken via <https://schuldhulpmaatje.nl/redjehetwel/tabotalks/>.

SchuldHulpMaatje

“Red je het wel?”

Preventief programma
Levenskruispunten in
samenwerking met de kerken

Samen lukt 't

Korte geldquiz

1. Hoeveel huishoudens hebben niet meer dan 2.500 euro spaartegoed?
2. Hoeveel huishoudens hebben problematische en risicovolle schulden
  1. 1 op de 5
  2. 1 op de 10
  3. 1 op de 15

Samen lukt 't

Korte geldquiz

1. Hoeveel maanden wacht iemand met hulp te vragen bij geldzorgen?
  - A. 6 maanden
  - B. 12 maanden
  - C. 24 maanden
  - D. 36 maanden
2. Hoeveel schuldeisers heeft iemand in de schuldhulpsanering gemiddeld?
3. Hoe lang duurt een wettelijk schuldsaneringstraject?

Samen lukt 't

Korte Bijbelquiz

1. Hoeveel bijbelteksten gaan er over gebed?
2. Hoeveel bijbelteksten gaan er over geld en bezittingen?
3. Wat zegt Timotheüs 6 vers 10 over geld?

Samen lukt 't

Schulden in Nederland

Samen lukt 't

De bijbel in de praktijk: omgaan met schulden

Deuteronomium 15 vers 1 en 2

“Elke zevende jaar moet u algemene kwijtschelding verlenen. Dat houdt het volgende in: elke schuldeiser moet iedereen die iets van hem heeft geleend zijn schuld kwijtschelden.”

Hoe gaat u als kerk om met leningen / schulden aan gemeenteleden of in uw eigen netwerk?

Samen lukt 't

De bijbel in de praktijk: omgaan met schulden

Prediker 5: vers 9:

“Wie graag rijk wil zijn, heeft nooit genoeg. Wie veel heeft, wil steeds meer hebben.”

Samen lukt 't

Oorzaken van schulden en stress

Samen lukt 't

Gevolgen van schulden en stress

Sociaal isolement
Depressie
Relatieproblemen
Ziekteverzuim
Fraudegevoeligheid
IQ verlies
Zelfmoord

Samen lukt 't

SchuldHulp
Maatje

Uitgangspunten SchuldHulpMaatje

1. Bijdragen aan schuldenvrij leven van mensen
2. Voorkomen en duurzaam oplossen van schuldproblematiek
3. Hulp vanuit verbondenheid tussen mensen
4. Vroegtijdig bereiken van mensen in dreigende financiële nood
5. Goed opgeleide vrijwilligers wiens hulp aanvullend is op die van professionals

Samen lukt 't

SchuldHulpMaatje

Wij voorkomen erger

Meer dan 60% van alle hulpvragers die wij bereiken heeft nog geen professionele schuldhulpverlening*
 Zo voorkomen we dus veel persoonlijke ellende, relatie- en gezondheidsproblemen en de hoge maatschappelijke kosten van schuldhulpverlening.

Meer - Eerder - Sneller - Beter

Samen lukt 't

De bijbel in de praktijk: omgaan met schulden

Hebreeën 13, vers 5:

“Laat uw leven niet beheersen door geldzucht, neem genoeg met wat u hebt!

Samen lukt 't

Wat doet een Maatje?

- Rust creëren
- Helpen de administratie op orde te brengen
- Stimuleren en coachen
- Doorverwijzen wanneer dat nodig is
- Motiveren en ondersteunen tijdens professionele schuldhulpverlening
- Samen werken aan een schuldenloze toekomst

Samen lukt 't

Samen lukt 't

Hoe weet je nu wie hulp nodig heeft?

- **Ingrijpende life events: werkloosheid, relatiebreuk, verhuizen, overlijden, gezinsuitbreiding en ziekte**
- Gordijnen dicht, lege koelkast, vervuiling
- Langdurige stapeling van problemen en (zorg)kosten
- Geen perspectief op verandering of werk
- Geen ondersteunend netwerk in directe omgeving
- Een groeiend isolement of veel ziekmeldingen
- Weinig veerkracht

Samen lukt 't

Hoe weet je nu wie hulp nodig heeft?

Samen lukt 't

Het gesprek adhv het signaalkaartje

Met welke vorm van herkenning heeft u ervaring? Wat deed u toen?

Samen lukt 't

Van financiële gift naar duurzaam op weg helpen

Hulpvraag diaconie voor nieuwe wasmachine

Coachen en begeleiden van hulpvrager

Samen lukt 't

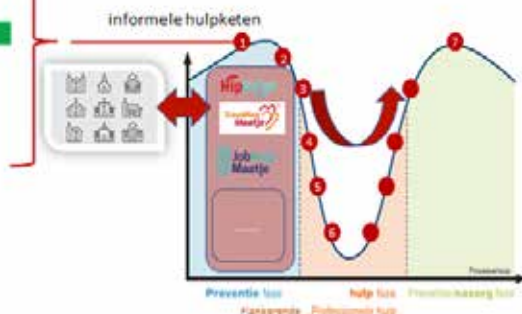

Samen lukt 't

Levenskruispunten

- Terminatie gift geven
- WOL
- Wolvenpakket
- Wolvenpakket
- Wolvenpakket

Preventie

nen lukt 't

“Red je het wel?”

Samen lukt 't

Redjehetwel.nl

Samen lukt 't

Er is een hulpvraag, wat nu?

---

lezing Stichting Interkerkelijke Diaconale Hulpverlening Renswoude-Scherpenzeel-Woudenberg door mevr. S. Veldhuizen

Allereerst wil ik mij voorstellen

Ik ben Sophia Veldhuizen. Als Schuldhulpmaatje & maatje jong. werkzaam van Interkerkelijke Diaconale Hulpverlening in Woudenberg, Scherpenzeel en Renswoude. Daarnaast werkzaam als budgetcoach bij een ROC en daarnaast ook als zelfstandige budgetcoach.

In mijn werk en vrijwilligerswerk kom je in aanraking met de nodige zorgen als het om de financiën gaat.

IDH Woudenberg, Scherpenzeel en Renswoude wordt geïnspireerd door het evangelie, handelend vanuit naastenliefde en met respect voor de ander, helpen wij wie geen helper heeft in hun visiedocument staan. Vanuit die visie wordt hulp gegeven aan zowel mensen binnen als buiten de kerk. IDH wordt gedragen door 12 kerken uit deze 3 gemeenten.

In de 1^e 5 mnd kwamen de hulpvragen via: direct via IDH telefoon en email. Website uit de schulden.nu, Sociale Teams van de gemeente W'berg en S'zeel, Diaconieën aangesloten kerken, Vluchtelingenwerk, GGZ-ondersteuning, Woningcoöperatie, Tijdelijk noodfonds, Leger des Heils, Wettelijk bewind/Bewindvoering. De aanmeldingen zijn divers. Vanuit de kerkelijke gemeentes zijn de aanmeldingen minimaal, veel gemeenten kijken eerst of ze zelf kunnen oplossen.

Wie zijn de hulpvragers?

Eerst een aantal vragen.

1 op de 8 huishoudens in Nederland heeft betalingsproblemen. Ja/Nee. Nee. 1 op de 5 huishoudens heeft dusdanige achterstanden dat er sprake is van betalingsproblemen. Vooral de zorgverzekering is het begin van de problemen, en dan ook met name dat met de Eigen Risico het begin van de schulden kunnen zijn.

38% van de huishoudens komt moeilijk rond. Ja/nee. Ja, vooral alleenstaande met kinderen, Huishoudens met een huurwoning, Uitkeringsgerechtigden.

1 op de 15 huishoudens heeft een inkomen onder de armoedegrens. Ja/nee. Nee, 1 op de 12 huishoudens leeft onder de armoedegrens. Schulden verlagen je IQ. Feit of fabel. Feit, Wettenschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat het (tijdelijk) verlaagd wordt met 13 punten.

Schulden maken dat je niet meer weet wat je wilt. Feit of fabel. Feit. Je gaat alleen voor kortetermijnoplossingen, je bent niet meer wilskrachtig, ja gaat het ene probleem oplossen, maar er ontstaan.

Mensen met financiële schulden help je het beste met een cursus. Feit of fabel. Fabel. Mensen met financiële noden hebben meer nodig dan kennis. De kennis is belangrijk, maar eigenlijk is het nog belangrijk dat de oorzaak van het probleem bekend wordt en daaraan gewerkt wordt. Om zo in de toekomst problemen te voorkomen. Mensen met schulden hebben hun problemen zelf veroorzaakt. Feit of fabel. Fabel. Het kan ons allemaal overkomen. Daar hoop ik zo nog even op terug te komen.

Je hoeft niet heel goed je best te doen om in de schulden te komen. Feit of fabel. Feit. Een verandering in het leven kan al zorgen voor problemen.

Schulden kunnen ziekte en stress veroorzaken. Feit of fabel. Feit. Steeds zorgen over de financiën levert stress en ziekte op. Al wordt dat niet altijd als oorzaak gezien.

De hoogte van het inkomen is bepalend of iemand kan uitkomen met inkomen. Feit of fabel. Fabel. Ook mensen met een hoger inkomen kunnen problemen krijgen. Als de vaste lasten hoog zijn en er veranderd iets in iemands leven kan het zorgen voor problemen.

Het is belangrijk om over geld te praten om om te zien naar anderen

Als u het gesprek opent, verlaag je de drempel om een gesprek van mens tot mens te voeren.

Omdat het u ook kan helpen erger te voorkomen. Hoe eerder u signaleert dat iemand het moeilijk heeft, hoe kleiner de kans dat iemand steeds dieper wegzakt.

Om dat openheid ons allemaal helpt. Hoe meer lucht we bij het beladen onderwerp laten, hoe eerder we dit taboe de wereld uit kunnen helpen.

Durf ook concreet de vraag te stellen. Lukt het wel?

Uit de documentatie van de GDC komt naar boven dat met name de volgende mensen hulp vragen

Leden van de kerkelijke gemeente, lokale gemeenschap, gezinnen, ouderen, mensen met speciale behoeften.

Maar voordat er hulp gevraagd wordt gaat er al een tijd overheen. Gemiddeld heeft men 13 schuldeisers, een gemiddelde schuld van €40.000 en zit men al 5 jaar in de schuld.

Uit onderzoek is gebleken dat 37% van de ondervraagden hulp durft te vragen. Daarnaast geeft 73% aan dat ze onverwacht een grote uitgave kunnen doen, dus 27% lukt dit niet.

Wat kunnen signalen zijn financiële problemen?

- Stress, (zelfbeeld, chaotisch, alcohol, drugs)
- Schaamte of minderwaardigheid
- Thuis (geen bezoek willen ontvangen, geen of juist veel speelgoed, gas/water/licht afgesloten, kapotte fiets, alles dicht)
- Onderwijs (vaak te laat, niet op school/achterstanden, laaggeletterdheid, niet mee op excursie)
- Persoonlijke verzorging (onverzorgd, gebit, lichaamsgeur, zorgmijden)
- Sociaal (activiteiten mijden, stil, verkeerde vrienden, geprikkeld)
- Ontwikkeling & opvoeding (taken doorschuiven, verwaarlozing, hechting, geen structuur)
- Financieel (geld lenen, schulden, verhuizen, geen kraamhulpuren)

Risicomomenten

Dat zijn momenten in het leven waar we als diaken, ouderling of dominee alert zouden kunnen zijn. De volgende levenskruispunten zijn van belang:

- Geboorte van een kind
- Een kind wordt 18 jaar (gevolgen voor kind en ouder)
- Vanuit studie/bijstand werken (toeslagen dan je tegenwerken)
- Zelfstandig gaan wonen (uitgavepatroon dan aangepast worden, voor jongeren steeds moeilijker)
- Scheiding (niet iedere scheiding loopt soepel, zorgt vaak voor problemen)
- Overlijden van een dierbare
- Ziekte
- Ontslag
- Detentie
- Faillissement
- Verlenen van mantelzorg

Daarnaast is het leven duurder geworden. Men heeft geen overzicht meer; vaak ontstaat dit als de buffer kleiner wordt.

Compensatie: mensen gaan bijvoorbeeld kopen om even een positief moment te hebben en zien dan niet de problemen die daardoor kunnen ontstaan. Schaamte, dat is al vaker benoemd.

Wat kan het leven in armoede voor gevolgen hebben?

Hier ontstaan veel problemen en klachten waarvan de oorzaak dus mogelijk gelegen is in armoede.

Er zijn drempels voor de hulpvrager. Ze hebben al blokkades ervaren en zijn bang voor de vooroordelen die er zijn. Bang om autonomie te verliezen. Schaamte.

Hoe ga je in gesprek?

De GDC heeft al een mooi document gemaakt met richtlijnen. Empathie is echt heel belangrijk en luistert u ook goed. Stel open vragen, en vraag door. Durf te vragen: red je het wel? Geef aan dat we er zijn om elkaar te helpen. Geef aan wat wel kan en wat niet.

Overweging

Denk als diaconie hoe je de hulpvraag oppakt. Er is enorm veel schaamte, juist vaak bij leden van de gemeente is er een enorme drempel. In het document las ik: ga als diakenen met twee mensen

op bezoek. Is dit niet ook drempelverhogend? In de aanloop naar deze ochtend heb ik een klein onderzoekje gedaan. De ervaring leert dat mensen het heel erg pittig zouden vinden als meteen twee mensen op bezoek komen. Is het nodig om met twee personen te gaan en hoe gaan we erheen? Het is goed om daar als diaconie over na te denken.

IDH Schuldhulp

- Geïnspireerd door het evangelie, handelend vanuit naastenliefde en met respect voor de ander, helpen wij wie geen helper heeft.
- Samenwerking van 12 kerken
- Waar komen de hulpvragen vandaan (verwijzers) (1+ 5 mnd 2023)
  - Direct via IDH telefoon en e-mail 3
  - Website Uit de schulden.nu 2
  - Sociaal Team Woudenberg 4
  - Gemeente Scherpenzeel 5
  - Diaconieën aangesloten kerken 2
  - Vluchtelingenwerk Scherpenzeel 1
  - GGZ-ondersteuning 1
  - Woningcorporatie Omnia 2
  - Tijdelijk Noodfonds 2
  - Gemeente Scherpenzeel 1
  - Leger des Heils 1
  - Wettelijk bevind/bewindvoering 1

38% vd Huishoudens komt moeilijk rond

- Ja
- Nee

- Klopt
- Alleenstaanden met kinderen
- Huishoudens met een huurwoning
- Uitkeringsgerechtigden

1 op de 8 huishoudens in Nederland heeft betalingsproblemen

- Ja
- Nee

- 1 op de 5 huishoudens heeft dusdanige achterstanden dat er sprake is van betalingsproblemen
- Vooral bij de zorgverzekering

1 op de 15 huishoudens heeft een inkomen onder de armoedegrens

- Ja
- Nee

- Is 1 op de 12 in

Schulden verlagen je IQ

- Feit
- Fabel

- Feit Onderzoek heeft uitgewezen dat het (tijdelijk) verlaagd met 13 punten.

Mensen met financiële schulden help je het beste met een cursus

---

- Feit
- Fabel

- Fabel
- Er is meer nodig dan kennis

Schulden maken dat je niet meer weet wat je wilt

- Feit
- Fabel

- Feit
- Kortetermijnoplossingen
- Niet wilskrachtig

Mensen met schulden hebben hun problemen zelf veroorzaakt

- Feit
- Fabel

- Fabel

Je hoeft niet heel goed je best te doen om in de schulden te kunnen komen

---

- Feit
- Fabel

- Feit

De hoogte van het inkomen is bepalend of iemand kan uitkomen met inkomen

---

- Feit
- Fabel

- Fabel

Schulden kunnen ziekte en stress veroorzaken

- Feit
- Fabel

Feit

Redenen om over geld praten

- Omdat je het belangrijk vindt om om te zien naar anderen. Als jij het gesprek opent, verlaag je de drempel om een gesprek van mens tot mens te voeren.
- Omdat je zo kan helpen erger te voorkomen. Hoe eerder je signaleert dat iemand het moeilijk heeft, hoe kleiner de kans dat iemand steeds dieper wegzakt.
- Omdat openheid ons allemaal helpt. Hoe meer lucht we bij dit beladen onderwerp laten, hoe eerder we dit taboe de wereld uit kunnen helpen.

Wie vragen er hulp bij diaconie

- Leden van de kerkelijke gemeente
- Lokale gemeenschap
- Gezinnen
- Ouderen
- Mensen met speciale behoeften

Signalen

- Stress
- Thuis
- Onderwijs
- Werk
- Persoonlijke verzorging
- Sociaal
- Ontwikkeling & Opvoeding
- Financiële zaken

Voordat er hulp wordt gevraagd

- Hoeveel schulden heeft gemiddeld iemand voordat men aan de bel trekt.
  - 13 schuldeiser
  - € 40.000,- Schuld gemiddeld
  - Zit men al 5 jaar in de schuld
- 37 % van de ondervraagden durft hulp te vragen.
- 73% geeft aan onverwacht een grote uitgave te kunnen betalen zonder geld te lenen

nomenen

- Levenskruispunten
- Het leven is duurder geworden
- Geen overzicht
- Compensatie
- Schaamte

Wat kan leven in armoede of met stress tot gevolg hebben

Hoe ga je in gesprek

- Richtlijnen vanuit de kerk.
- Empathie
- Luisteren
- Stel open vragen
- Durf te vragen red je het wel
- Geef aan dat we er zijn om elkaar te helpen
- Geef aan wat wel kan en wat niet

Drempels voor hulpvrager

- Al tegen blokkades opgelopen
- Vooroordelen
- Bang autonomie te verliezen
- Schaamte

Overwegingen

- Hoe pak je de hulpvraag op?

Dienen in tijden van inflatie

Diaconale toerustingsdag 2023

HERSTELD HERVORMDE
KERK DIACONAAT

Presentatie:

Waar houdt de GDC zich op dit moment mee bezig?

HERSTELD HERVORMDE
KERK DIACONAAT

Toerusting (1)

- Update FAQ: veel gestelde vragen
- <https://www.hersteldhervormdekerk.nl/diaconaat/financieel/faq-1>

Diaconaat en jongeren

- Videopodcast
- <https://www.hersteldhervormdekerk.nl/diaconaat>

Toerusting (2)

- Brochures
- <https://www.hersteldhervormdekerk.nl/diaconaat/nieuws-en-brochures/brochures>

Contacten met diaconale instanties

- De Vluchtheuvel: **gastopvang**
- **Pleegzorgbijeenkomst:**
  - vr 13 oktober 2023
  - Thema: Omgaan met beschadigde pleegkinderen.
  - Bethelkerk GG Tricht-Geldermalsen
- Diaconaal gastenhuis **De Oase:** stappen richting **2e vestiging** in **oosten land**

Buitenlands diaconaat (1)

- Noodhulp, o.a.:
  - Syrië en Turkije (Dorcas, Ismaël, TWR, ZOA): noodhulp aardbeving
  - Oekraïne (Dorcas): veilige en winterbestendige woonplekken voor Oekraïense vluchtelingen in westen land

Foto's: Dorcas-personeel dat voedsel levert in tijdelijk onderdak in Aleppo (links),
Dorcas-personeel praat met vrouw in rolstoel bij tijdelijk onderkomen in Aleppo (rechts)

Buitenlands diaconaat (3)

- Malawi (i.s.m. RPC)
  - Training diakenen
  - David Livingstone Christian Academy (DLCA)
    - Ds. C.J.P. van der Bas

Buitenlands diaconaat (2)

- Malawi (i.s.m. RPC)
  - Structurele verbetering landbouw + voedselhulp (cycloon)
  - Verantwoordelijkheid meer op werkveld leggen

Contact (vragen/suggesties)

- Per mail: diaconaat@hkk.nl
- Tel. Kerkelijk bureau: 0318 50 55 41 (vrijdag aanw.)

Fotoimpressie

Fotoimpressie

